І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: BArcly 7-5337
BArcly 7-4125
— Тел. з Ню Йорку: —
УНСоюз: 435-8740

РІК LXXIV. Ч. 39. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 4-го БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1967 No. 39. VOL. LXXIV.

— ОСТАННІ ВІСТІ —

П'ятниця, 3 березня, 1967

В АМЕРИЦІ

НАЙБЛИЖЧИЙ ЛЕТ АСТРОНАВТІВ в програмі „Аполло" відбудеться за 8 до 10-ох місяців внаслідок того, що згоріла кабіна разом із трьома астронавтами, які мали летіти в 14-денну подорож довкола Землі вже 21-го лютого. Покищо не знати, яку матеріяльну шкоду спричинила пожежа космічного корабля „Аполло", бо ще не закінчене слідство в цій справі. Представник Аеронавтичної і Космічної Адміністрації заявив в Сенатській Комісії Космічних Справ, що пороблено численні поліпшення, щоб не допустити до того нещастя, яке сталося трьом астронавтам. Роблять новий отвір, яким могли б вийти астронавти під час небезпеки та шукають нового матеріялу, який не був би легкозапальним.

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ ЗДА має клопіт в справі становища в жидівській проблемі. Крайовий секретаріят цієї партії видав окрему заяву в цій справі. Деякі члени комуністичної партії ЗДА домагаються, щоб партія виступила проти переслідування жидівської національности в СССР. В цій справі вже мали відбутися наради в крайовому маштабі ще в листопаді минулого року, але внаслідок розходжень між провідними комуністами ці наради відкладено на пізніше, і тим часом партійний провід займався справою антисемітизму в ЗДА, відновою нацизму в Німеччині і поборюванням кампанії холодної війни проти „здогадного антисемітизму в СССР", яку „інспірує Державний Департамент і праві реакціонери". Під час обговорювання цих справ падали „тенденційні гострі слова" між самими комуністами, і цю справу відклали.

УРЯД СТАРАЄТЬСЯ ЗМЕНШИТИ лікарські гонорари, оплату за лікування в шпиталях і ціни на ліки, бо видатки на лікування в останньому 1966-му році значно збільшилися. І так в минулому році лікарські гонорари збільшилися так, як ніколи в 40 попередніх роках а оплати за шпитальне лікування збільшилися найбільше з усіх 18-ох попередніх років. Секретар здоров'я, освіти і добродійности Джан В. Гарднер предложив президентові Джансонові цілий ряд рекомендацій, щоб припинити збільшування видатків на лікування, яке спричинюють лікарі, дирекції шпиталів та продуценти ліків.

РОМНІ ОБІЦЯЄ, що в своїх політичних виступах не буде порушувати справи війни у В'єтнамі, що він це недавно робив, щоб не утруднювати становища президента Джансона, який одинокий повинен робити пропозиції в справі успішного закінчення цеї війни. Мишиґенський губернатор Джордж Ромні виступав на пресовій конференції у Вашинґтоні, де він конферував з провідниками республіканських членів Конгресу. Він також промовляв на республіканському прийнятті для призбирання фондів, вступ на яке виносив 500 дол. На прийняття прибуло понад 2,000 осіб. Ромні конферував із визначними республіканськими політиками, між іншим із Лінардом Голлом, колишнім головою Крайового Республіканського Комітету.

ДИРЕКТОР ІНСТИТУТУ ХАРЧУВАННЯ д-р Мойзес Бігор заявив в Массачусетському Технологічному Інституті, що в світі є 300 мільйонів дітей, які не споживають потрібної скількости харчів, і це спиняє не тільки їхній фізичний ріст, але має також некорисний вплив на розвиток їхніх мозків. Те саме заявили й інші науковці, які прибули на конференцію з 30-ох держав.

У СВІТІ

ПІВНІЧНО - В'ЄТНАМСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ФАМ ВАН ДОНГ ЗАЯВИВ, що він не бачить тепер можливостей на замирення у В'єтнамській війні. Він підтримав свою колишню заяву, що мирові розмови можуть розпочатися тільки після того, як Америка припинить бомбардування Північного В'єтнаму, а відновлення тих летунських атак, бомбардування Північного В'єтнаму з корабельних гармат та замінування рік — той комуністичний ватажок вважає за „поширення" війни. Він з обуренням відкинув американську вимогу, щоб у заміну за припинення налетів — Північний В'єтнам змешнив свою допомогу південним партизанам.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ДІН РАСК І СЕКРЕТАР ОБОРОНИ МЕКНАМАРА ЗАМАНІФЕСТУВАЛИ в минулу середу повну одноздгідність своїх поглядів на ситуацію у В'єтнамі, говорячи з журналістами безпосередньо після спільного звітування Президентові. Вони з'ясували, що острілювання Північного В'єтнаму з корабельних і наземних гармат виявилось конечним з уваги на погану погоду, що спонілювала летунські атаки проти Північного В'єтнаму. В мин. вересні було таких атак 12.000, а в січні ц.р. 6.800.

АМБАСАДОР ЗДА В ОН АРТУР ГОЛДБЕРҐ ПЕРЕБУВ три дні у Південному В'єтнамі на розмовах з американськими й південно-в'єтнамськими військовими і цивільними лідерами. Він потвердив, що посилені воєнні дії не перечать можливостям замирення, якщо тільки перші кроки до замирення зроблять обидві сторони, а не тільки американська.

АЗІЙСЬКІ КРАЇНИ, ЗОКРЕМА ЯПОНІЯ, СПРОТИВИЛИСЬ, щоб спричинитись 22-ма мільйонами долярів до будови греблі на території Камбоджі в гирлі ріки Меконґ під час того, як Камбоджа активно помагає комуністичному Північному В'єтнамові у війні проти Південного В'єтнаму. В травні ц. р. має нараджуватись в Токіо спеціяльний міжнародний Комітет для реґуляції і використання нижньої ріки Меконґ.

У ФРАНЦІЇ РОЗПОЧИНАЮТЬСЯ В НЕДІЛЮ 5-го березня ц.р. парляментарні вибори, в яких французький нарід має обрати 486 послів. Напередодні виборів промову до народу виголосить через радіо-телевізію президент Шарль де Голль, а після того три представники опозиції і три представники урядового де-голлістичного табору передадуть радіо-телевізійні короткі дебати.

ШВАЙЦАРСЬКИЙ УРЯД ЗАБОРОНИВ так званому Трибуналові щодо міжнародних воєнних злочинів перевести засідання на її території. Цей „Трибунал" — це організація, щоїї покликав до життя англійський комунофільський філософ-пацифіст Бертранд Рассел, який заявив, що його „Трибунал" судитиме президента Джансона, як „воєнного злочинця" за війну у В'єтнамі.

В ЯПОНІЇ ВІДБУДУТЬСЯ 15 і 28 квітня цього року вибори в провінціях і містах, які вибирають про круглої 40.000 льокальних становищ. Після перемоги в недавніх парляментарних виборах керівної консервативної і прозахідної Ліберально-демократичної партії, сподіваються повторення такої самої перемоги на льокальному терені. На згаданих 40.000 становищ комуністи займали несповна 1.200.

РЕСПУБЛІКАНСЬКІ ЛІДЕРИ РАДЯТЬ

У Вашингтоні відбувся парадний 500-долярoвий бенкет Республіканської партії у честь новообраних республіканських членів Конгресу і це дало нагоду до з'їзду найвидатніших лідерів тієї партії з цілої Америки. На світлині бачимо від лівої сторони — каліфорнійського губернатора Роналда Ріґена, колишнього віце - президента Ричарда Ніксона, мишиґенського губернатора Джорджа Ромні і шикаґівського сенатора Чарлза Персі — кожний з них є потенціяльним кандидатом Республіканської партії на президента у виборах в наступному році. Згаданий бенкет приніс Республіканській партії прибутку кругло 1 мільйон долярів.

Президент вимагає $91-го мільйона на атомову ракету для дослідів плянет

Вашингтон. — Президент Джансон звернувся до Конгресу з програмою, щоб він схвалив $91 мільйона на атомову ракету, якою астронавти могли б летіти то плянет та їх досліджувати. Коли Конгрес схвалить фонди, то праця над будовою цієї ракети могла б початися вже цього року, а перші проби в цій програмі могли б початися вже в 1971-му році Директор атомової програми Гаролд Б. Фінґер, зазначив в Спільній Комісії Атомової Енергії, заявив, що він вірить в успіх цієї програми. Впродовж двох останніх років вже відбуто цілий ряд тестів на землі. Випробували реактори, яких мали б вживати при цих летах до дальших плянет. Фахівці думають, що до дальших плянет, таких як Марс, можна буде людям летіти тільки за допомогою атомової енергії, яка має заступати пальне. Лет до Місяця в проєкті Аполло має тривати 8 днів туди і назад. Лети до дальших плянет можуть тривати два роки.

„Освалд, Феррі і Шо були членами змови вбити Кеннеді" — твердить прокуратор

Ню Орлінс, Луїзіяна. — Окружний прокуратор Дж. Ґаррісон твердить, що до змови на вбивство президента Кеннеді належали Освалд, Феррі і Шо. Заарештований Шо рішуче заперечує це твердження. Освалд не живе, бо його вбив Джек Рубін два дні після вбивства Кеннеді, а Феррі недавно помер. Залишився живим із тих здогадних вбивників тільки Шо, якого тепер заарештовано. Щойно найменований новий головний прокуратор Ремсі Кларк заявив на основі допитів агентами ЕфБіАй, що в цих документах нема жадного натяку на те, щоб Шо і Феррі належали до змови. Обидвох їх випитували агенти ЕфБіАй зараз після вбивства і їх не арештували тоді, бо не було до цього жадних даних. Прокуратор Ґаррісон видав наказ перевести ревізію в мешканні Шова. З мешкання забрали деякі речі, які мали б підтримувати твердження прокуратора про вину Шова. Судовий лікар ствердив, що Феррі помер внаслідок природної смерти, і що він не згинув внаслідок самогубства.

Повелл не мусітиме платити $100,000 відшкодування вдові Естері Джеймс

Олбані, Н.Й. — 2-го березня Апеляційний Суд нюйоркського стейту вирішив більшістю 6-ох до одного голосу, що неважним є рішення нижчого суду, згідно з яким непризнаний Палатою Репрезентантів нюйоркський конґресмен демократ Адам Клейтон Повелл мав заплатити 70-річній вдові негритянці Естері Джеймс 100.000 дол. відшкодування за те, що він був її знеславив. Рішення суду опубліковано день після того, як Палата Репрезентантів поважною більшістю виключила Повелла з Конґресу, між іншим і за те, що він досі не заплатив цього відшкодування, яке мав зробити вже кілька років тому. Ця узгляднена апеляція Повелла збільшила можливість того, що Найвищий Суд зможе визнати незаконним рішення Палати, і Повелл зможе виконувати обов'язки конґресмена, на якого він був вибраний в листопаді минулого року. Повелл заплатив пані Джеймс частину іншої суми у висоті 33,000 дол., і тепер він має ще доплатити ще тільки 22,000 дол., а не 122 тисяч долярів.

Дереворізи Якова Гніздовського на публічній виставці у Філядельфії

Філядельфія. — В головному будинку Публічної Бібліотеки цього міста майже чотиримільйонового міста відкрита виставка дереворізів мистців Америки й інших країн світу і на цій виставці передове місце віддано українському мистцеві Якову Гніздовському. В самому середмісті, при Парковій алеї, що відкривається від самої будівлі стилевої ратуші з високою вежею, завершеною різьбленою постаттю засновника стейту Вілліяма Пенна, аж до величенського музею мистецтва, примістився недалеко від музею Родена імпозантний будинок міської бібліотеки і в цьому будинку кожного місяця відкриті також публічні виставки досягнень у різних ділянках мистецтва й культури. В лютому і березні просторе фоє цієї бібліотеки прибране зразками найкращих дереворізів мистців З'єднаних Держав Америки й інших країн, навіть таких далеких, як Японія, чи Арґентина. На виставці тридцять кілька експонатів, по одному кожного мистця, між ними два нашого українського мистця дереворізу Якова Гніздовського, що вже злобув собі ім'я у всьому культурному світі.

АРТУР ГОЛДБЕРҐ У САЙҐОНІ

Американський амбасадор в Об'єднаних Націях Артур Голдберґ переводить тепер подорож по далекосхідних країнах і впродовж трьох днів був також у столиці Південного В'єтнаму Сайґоні. На цій світлині бачимо Голдберґа (праворуч) з американським амбасадором у Південному В'єтнамі, Генрі Кеботом Ладжом.

Сен. Кеннеді за припинення налетів проти Північного В'єтнаму

Вашингтон. — Сенатор Роберт Кеннеді виголосив в четвер 2 березня ц. р. у Сенаті велику промову, в якій пропонував, щоб ЗДА припинили бомбардування Північного В'єтнаму, прийнявши до відома заяви комуністів, що вони в такому разі готові приступити до мирових переговорів. Сен. Кеннеді пропонує, щоб припинення налетів проти Північного В'єтнаму пов'язати з вимогою, щоб мирові переговори розпочалися найдальше до тижня після того припинення і щоб вони не тяглися так довго, як це було у Панмунджомі в Корейській війні. Міжнародна Комісія мала б стежити за тим, щоб комуністи не використали знову припинення налетів проти Північного В'єтнаму й мирові переговори задля значного свого мілітарного скріплення та перекинення до Південного В'єтнаму нових військ і зброї. Тоді прийшла б третя стадія замирення у В'єтнамі — переговори з участю „комуністів і некомуністів", при чому сенатор Кеннеді кладе велику вагу на те, щоб у Південному В'єтнамі створився сконсолідований некомуністичний фронт, бо — він твердить — теперішній тамошній військовий режим не заступає всіх шарів південно-в'єтнамського народу. В кілька годин після тієї промови сенатора Кеннеді державний секретар Дін Раск відкинув його пропозицію, ствердивши, що, „по суті" вони були вже кількакратно застосовані — без ніякого позитивного відгуку збоку комуністів.

Дін Раск пригадав, що на 5 днів перервано бомбардування Північного В'єтнаму у 1965 році, на 37 днів напереломі 1965 і 1966 та на 6 днів недавно на Новий Рік — і в одному з тих випадків комуністи не відповіли доказами власної доброї волі. Тому, Дін Раск ствердив, „нема причини вірити нині, що Ганой зацікавлений в пропозиціях зменшення воєнних зусиль, які оце пропонує сенатор Кеннеді".

Водночас оприлюднено листа президента Джансона з докладним переліченням фактів, що довели до бомбардування Північного В'єтнаму та взагалі до активної участи Америки у В'єтнамській війні, яку спровокував Північний В'єтнам цинічним порушенням Женевських договорів з 1952 і 61 років.

Совєти погоджуються на розмови про обмеження ракетної зброї

Вашингтон. — Президент Джансон заявив на спеціяльно для цієї справи скликаний пресовій конференції 2 березня ц. р., що він дістав від совєтського прем'єра Косиґіна відповідь на свого листа з 27 січня ц. р. про припинення перегонів у ракетному озброюванні. Президент Джансон запропонував був у тому своєму листі, щоб його завіз був до Москви новопризначений на тамошнього амбасадора Лювеллин Томпсон, щоб Совєти перевірили доцільність влаштування станиць протиракетних ракет, бо це примусить Америку робити те саме й воно у вислідіi спричинить для обох держав величезні нові кошти, без гарантії повної успішности таких заходів. Косиґін, зацікавлений у цій справі під час свого минулого місячного перебування в Англії, заявив був, що протиракетні ракети — це не зброєння а оборона проти офензивної зброї і тому годі підтягати їх під поняття перегонів у зброєнні. Таку відповідь Косиґіна інтерпретовано, як відкинення пропозиції Джансона. Тим часом совєтський уряд, видно, змінив своє становище, бо — згідно з заявою президента Джансона — розмови дискутувати про „офензивну і дефензивну зброю атомову ракетну зброю". Ті розмови будуть вестися в Москві, а представником Америки буде амбасадор Томпсон. Президент заявив, що ті розмови не залежні від Женевської конференції розброєння. Він звернувся був своїм листом з 27 січня ц. р., щоб перевірити можливості такого порозуміння з СССР, яке зробило б зайвою продукцію протиракетних ракет, що обтяжила б американський нарід дальшими більйонами долярів. Не усталено ніякої дати для тих московських розмов про ракети. На тій пресовій конференції Президент ще раз потвердив своє давнє вже відоме становище у справі В'єтнаму.

УКРАЇНА — ПЕРШЕ РОСІЯ — ТРЕТЄ МІСЦЕ

„Чернівці. 22 (РАТАУ). Вчора тут закінчився сьомий розіграш першості країни з класичної боротьби серед сільських спортсменів. Титул чемпіона зберегли за собою представники „Колгоспника". Ця третя перемога команди України у всесоюзних змаганнях. Крім переходового кубка, їй вручено диплом першого ступеня, а членам команди — золоті медалі. Другими призерами стали грузинські борці, на третьому місці — спортсмени Російської Федерації".

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ДВІ АНГЛОМОВНІ КНИГИ ПРО УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

Вінніпеґ. — З нагоди Сторіччя Канади появляться дві наукові праці про українців Канади в англійській мові, що їх одобрила Столітня Комісія Канади. Історію української письменства Канади опрацьовує д-р Микита Мандрика, знова Історію українців Канади д-р Михайло Марунчак. Обі праці є принятi як „Сентенісл оф Кенедієн Конфедерейшен Проджектс". Оба автори відомі у своїх ділянках. Д-р Микита Мандрика відомий як поет, письменник та літературний критик. Д-р Михайло Марунчак від довших років працює над минулим українців і з цієї ділянки видав низку праць. Більші із них це „Студії до історії українців Канади" (два томи), в яких вніс багато нового до української історії в Канаді.

ЛІТНЯ ШКОЛА МАНІТОБСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Вінніпеґ. — Курс української мови, що відбудеться в місяцях липні й серпні ц. р. в рамках Літньої Школи Манітобського університету веде асистент - професор Департаменту Славістики Ярослав Розумний. В зв'язку з прийняттям української мови як одного з обов'язкових матрикуляційних (вписових) предметів, учні середніх шкіл матимуть змогу відбувши цей курс заступити українською інші мови, як французька, німецька, латинська, еспанська, російська, при вписах на університет в осені 1967 р. Крім цього курс проф. Розумного буде кредитований для вчителів української мови в провінції Манітоби. На нього можна зголошуватися вже тепер, пишучи до Дирекції Літньої Школи в Вінніпеґу.

ДОПОВІДЬ ПРО З'ЇЗД ПИСЬМЕННИКІВ УКРАЇНИ В ГАРТФОРДІ

Гартфорд. (І. К.) — В суботу 11 березня ц. р. в залі нової української Школи при 125 Веттерсфілд Евню в Гартфорді. Конн., відбудеться доповідь ред. Богдана Кравцева на тему „П'ятий з'їзд письменників України"". На другий день, в неділю 12 березня ред. Богдан Кравців виступить із промовою на святі в честь Т. Шевченка, що його уладжує місцевий Відділ УККА.

БОРИС БЕРЕСТ ПРОПОНУЄ 1.000 ДОЛ. НА ФІЛЬМУВАННЯ БАЛЕТУ „ПОПЕЛЮШКА"

Ню Йорк. — Автор книги про українське кіно і підприємець Борис Берест запропонував одну тисячу долярів на фонд створення кольорового звукового кінофільму на основі нового українського балету „Попелюшка", музику до якого написав д-р Ігор Соневицький. П. Борис Берест звернувся з закликом до інших громадян, аби й вони відповідними вкладами уможливили зафільмування „Попелюшки", в бездоганному виконанні понад 60 дітей і молоді, під мистецьким керівництвом балерини і керівниці Школи п-і Роми Прийми. Зафільмований балет змогли б, таким чином, побачити українські й інші діти в різних містах ЗДА та в інших країнах.

ДОПОВІДЬ ПРО ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Вінніпеґ. — В рамках „академічних вечорів УВАН" відбулася дня 26-го лютого в приміщенні УНДому доповідь п. Томи Кобзея про „Життя й творчість Василя Стефаника". Основуючи її на пильно зібраних біографічних матеріялах про письменника й широко цитуючи уривки з його творів, п. Кобзей дав вечірній огляд життя письменника.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

НУДЬГА

Група молоді з с. Щербаків на Запоріжчині писала до „Молоді України" в числі з 22 лютого: „На роботі ми — серед перших. А от відпочивати змістовно й весело не вміємо. У клубі зажди неприбрано й нудно. Дівчата розбились на купки, туляться по кутках. Хлопці товпляться окремо, кепкують з них, майже ніхто з них не запросить дівчину на танок. ...Ми намагались якось змінити це нудне життя, кілька разів пропонували підготувати концерти до свят, але всі комсомольці відмовляються.

Як прогнати нудьгу й байдужість з нашого клубу?

З комсомольським привітом".

„МЕТОДИКА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ"

Ця збірка практичних вказівок до вивчення класичного балетного танцю і взагалі вивчення хореографічного мистецтва у школах (автор Л. Бондаренко) вийшла в Києві накладом в... 3,500 примірників і, як пише „Культура і Життя" з 26 лютого, „після того, як вона з'явилася на прилавку одного нашого магазину, її не стало буквально через годину". В замітці є пропозиція до видавництва „Радянська школа", щоб воно перевидало цей посібник великим накладом, а також, щоб випустило „посібник з описом танцювальних етюдів на теми українських, російських, грузинських іт. д. танців народів братніх республік і країн народної демократії та країн Европи й Америки".

СТОРІЧЧЯ КИЇВСЬКОЇ ОПЕРИ

Сто років тому в Києві було відкрито Оперний Театр прем'єрою опери „Аскольдова могила", яку цього року буде виставлено знову, з нагоди ювілею. Як інформує газетка „Вісті з України" ч. 52, цього року в репертуарі київської опери будуть, крім „Пікової дами" П. Чайковського, „Загибель ескадри" харківського композитора Губаренка, „Золотий обруч" Лятошинського (за повістю „Захар Беркут" І. Франка), „Арсенал" Майбороди (про українське комуністичне повстання в Києві 1918 р.), „Данко" Нахабіна (за Горьким) і „Княгиня Волконская" Знатокова.

РЕПЕРТУАР АНСАМБЛЮ „ЮНІСТЬ"

До Львова повернувся з виступів у Італії народний ансамбль „Юність" Львівського „Палацу" культури. „Рад. Україна" з 25 лютого, розповідаючи про успішні гастролі того ансамблю, перераховує найбільше нібито успішні точки його програми. Ними були: російський танець „Черьомуха", український танець „Калиновий гай", білоруський „Льонок". „Львов'ям" доводилось не тільки танцювати, а й співати „...Подмосковние вечера" та „Катюшу"...

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сити і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY N.J 07303

Взаємне зобов'язання

У вчорашньому виданні „Свободи" подано вістку, що Український Народний Союз перебрав на себе спонзорство міжнародних футбольних змагань між передовою шкотською дружиною і збірною українською дружиною, яка складатиметься з найкращих наших змагунів у ЗДА і Канаді. Справа цих змагань, зваживши на постійно зростаюче міжнародне зацікавлення цим спортом і можливості використовувати ці змагання для популяризації українського імени, вже сама по собі заслуговує на увагу. Але на окрему увагу заслуговує вона у зв'язку з тим, що УНСоюз перебрав на себе фінасовий риск цих змагань, і що це — тільки одна з багатьох ділянок активности, яку наша велика установа розгортає на велику скалю у зв'язку з її вже недалеким 75-річчям, що припадає в 1969-му році.

Згадаймо коротко про деякі факти. Вже з кінцем минулого року УНСоюз видав альманах „Золоті Роковини", що є першою публікацією у зв'язку з 50-річчям Української Революції та відновленням Української Державности. В перших днях цього року Екзекутивний Комітет УНС проголосив трирічну організаційну кампанію із метою збільшити кількість свого членства до 100.000 в 1969-му році. Коли зважити, що УНСоюз має тепер 88.000 членів і що протягом найближчих трьох років буде яких 12.500 утрат внаслідок смертности та інших неуникальних причин, то, щоб досягнути цю мету, треба впродовж цих трьох років зорганізувати щонайменше 25.000 нових членів. Їх треба знайти і здобути. А здобуваючи їх до УНСоюзу, їх одночасно здобувається для наших громад в Америці і Канаді. Із повідомлень з останніх нарад Екзекутивного Комітету УНС уже відомо, що з нагоди 75-річчя УНС плянується виставу прем'єри одної або й більшого числа нових українських опер, заплянowано на найширшу скалю репрезентаційні імпрези з участю американських і канадійських державних, культурних та суспільних діячів. І далі: УНС ввійшов у порозуміння з одним із найвидатніших наших письменників, який у зв'язку з 75-річчям УНС напише мистецький літературний твір з життя і про життя українців в Новому Світі; на 1968-ий рік підготовляється англомовний збірник з нагоди 50-річчя відновлення української державности. Підготова до друку другого тому монументальної англомовної Енциклопедії Українознавства добігає свого завершення. Заплянowано окремі акції для молоді. Підготовляється окрема акція в обороні безпощадно нищеної комуно-московським окупантом української культури та її діячів в Украні.

Реєстр можна б продовжувати й продовжувати. УНСоюз і його провід здають собі справу з того, що великість зобов'язує, і стараються свої зобов'язання виконувати. Ясно, що можливість та розміри таких і подібних акцій зростатимуть відповідно до росту УНСоюзу, і в цьому, власне, полягає це взаємне зобов'язання збоку найширшої української громади. У вільних Америці й Канаді ми не маємо жадних обмежень щодо нашої зорганізованости, нашого розвитку та активности. Все залежить від нас самих. УНСоюз всі ці можливості найкраще ґарантує. Сьогодні він ще — за словами його Предсідника — замалий, щоб бути великим, але вже й завеликий, щоб бути малим. Сто тисяч членів є тією межею, від якої почнеться вже справді великий УНСоюз. Цю межу ми зможемо досягнути і переступити тільки спільними зусиллями у свідомості взаємного зобов'язання.

Виключення Повелла

Позбавлення конґресмена Адама Повелла, муринського пастора з Гарлемської дільниці Ню Йорку, його посольського мандату 307-ма колеґами з Палати Репрезентантів, при чому тільки 116 стали в його обороні, — це подія, рідка в історії не лише Конґресу, але й взагалі демократичного парляментаризму. У тому голосуванні більшість нижчої палати Конґресу висловилась однаково і проти становища обох своїх партійних лідерів, і проти становища спеціяльної Комісії, що її для цієї справи покликав був голова Палати Репрезентанів. Та Комісія вирішила, що Повелла треба допустити до Конґресу, але усунути зі становища голови в Комісії освіти й праці, позбавити всіх прав з титулу його сеньйорату, покарати гривною на 40.000 дол., що їх протизаконно витратив чи привласнив він із конґресової каси, і висловити йому за його поведінку публічну догану.

Але більшості Палати Репрезентанів цього було замало. Як висловився один з її членів, коли б Повелл явився був перед Палатою, куди його закликали, і признав, що помилився, — то відношення до нього напевно було б інше. Але він поводився увесь час ароґантно і, замість перепросити своїх колеґ, що стягнув на всіх них погану славу, назвав їх „лицемірами". Інший конґресмен сказав про Повелла так: „Він тепер, мабуть, сидить у Біміні на Багамах, тримаючи одною рукою чарку, а другою якусь жінку".

Ота саме ароґанція, те зневажливо-насмішкувате відношення Повелла до Конґресу було, мабуть, більшою причиною виключення його, аніж сутні провини — фінансування з державної каси своєї приятельки і приятелів, привласнювання платні своєї дружини, яку вписав він на список своїх службовців, хоч она у Вашинґтоні не жила й не працювала, і інші неетичні ходи. Ту саму ароґанцію проявив був Повелл супроти суду в Ню Йорку, який постановив, щоб він заплатив грошеве відшкодування жінці, яку публічно очорнив. Адам Повелл, мабуть, заперечуватиме перед Найвищим Судом конституційність рішення Конґресу. Якщо він виграє, то між Найвищим Судом і Конґресом постане конфлікт, — якщо ж програє, то буде наново кандидувати в своїй окрузі, де муринські виборці вважають його за невинну жертву расової ненависти.

Справа Повелла могла закінчитися доганою та гривною, що їх пропонувала Комісія, якщо Повелл був би це рішення прийняв. Але, він, виходило б, зловжив терпеливістю Конґресу і тим причинився до рішення, що викликує сумніви.

К. Крупський

„СОЮЗ РІВНИХ"

Це — назва одної із статтей, що у серії п. н. „Російська революція" друкується у журналі „Совєт Лайф", який в рамах т. зв. культурного обміну появляється в Америці.

Авторами цього циклу статтей є совєтські науковці. Автором статті „Союз рівних", вміщеної в лютневому числі журналу, є доктор історії Софія Якубовська.

Нудно читати трафаретні писання совєтських істориків: усе в них таке обтріпане, стандартне, знане, „факти" і маса статистичних даних, як відомо, підтасованих до потреби. Цитати з Леніна і про Леніна. Тому, як би не звучав титул автора статті з названого циклу: академік, історик, доктор і т. д., всі ті статті на одно копито і викликають у читача гидкий посмак пропаґанди.

У підзаголовку названої статті — „Деклярація і Коран", Якубовська пише, як то Ленін ідеально „розв'язав" національне питання гноблених царським урядом народів... „за принципом рівности та суверенности всіх націй Росії", включно з правом „Добровільного виступу з Союзу".

Також „справедливо" розв'язав комуністичний уряд релігійну проблему, „заборонивши національні та релігійні привілеї одної національности над другою".

„Те, що совєтський уряд був щирим у зобов'язанні признаного права народам на самовизначення, включно з правом повного відлучення, — пише Якубовська, — було потверджене визнанням незалежности Польщі та Фінляндії".

Коментарі до цих цитат зайві, бо поза межами СССР існує багата документальна література про те „визнання' незалежности Польщі та Фінляндії. Серед авторів тієї літератури є навіть співтворець совєтської влади Лейба Троцький, який пише про те „визнання" як про воєнний похід на Польщу в 1920 році. Вислід був би інакший, якби той похід вдався.

А ось ще одна цитата з названої статті: „Після злуки України з Росією в XVII столітті Україна втішалася, до певної міри, правами незалежности. Наприклад, вона мала інституцію виборних гетьманів. Однак, російські царі поступово скоротили автономію українських земель, а Катерина II забрала всі залишки незалежности. Пам'ятки українців — бойові прапори та клейноди — символ гетьманської влади з історичними документами передержувались в Петроґраді. Тепер Україні повернено ці історичні пам'ятки".

І авторка цитує делікацію нібито від російського народу, з якою повернено українському народові його історичні пам'ятки.

Далі вона пише, що Рада Народних Комісарів закликала „всіма засобами" поборювати антисемітизм, бо це в інтересі „робітничої кляси".

У підрозділі „Розчленування чи новий Союз?" сказано, що роки 1917-1922 були періодом боротьби між сепаратистичними і об'єднувальними тенденціями, але вкінці перемогли останні, і так прийшло до створення Союзу Совєтських Соціялістичних Республик. Їхню виґру можна приписати багатьом причинам, однак, — пише авторка, — найосновнішою була та, що сепаратисти під час громадянської війни дискредитували себе коляборацією з наїзником. „Українська і Білоруська Рада та уряд гетьмана Петра Скоропадського були під п'ятою окупаційних чинників кайзера Вільгельма. Їхні дії були зрадою в очах українського народу".

Отже, намішала авторка гороху з капустою та ще й зробила з гетьмана Павла Скоропадського „Петра".

„Помилки" совєтських істориків щодо перекручення імен визначних українських провідників трапляються часто. Це — лише один із багатьох засобів звести український нарід до ролі племени російського народу, а Україну — до провінції.

Вимордування мільйонів українців штучним голодом, жорстоке нищення української культури, мови, варварське знищення українських Церков та безпощадну русифікацію в мові совєтських істориків називається „суверенністю" та „добровільним союзом".

Я певний, що в Америці є дуже мало таких наївних, котрі вірять у московський „союз рівних" в „суверенність" гноблених Москвою народів.

Недавно кинувся мені в око лист читача в щоденнику „Денвер Пост". Критикуючи статтю Волтера Ліппмана, він пише, що повірить у щирість московських комуністичних провідників лише тоді, коли вони дозволять перевести справжні вільні вибори в окупованих Москвою країнах. („Денвер Пост", 24-го лютого, 1967 р.).

З одного боку журнал „Совєт Лайф" намагається обдурити американського читача щодо рівности та суверенности поневолених Москвою народів, а з другого — сам виставляє себе на посміховище, бо американці добре знають, що означає суверенність народу.

Ще тоді, як українські емігранти будували пам'ятник Шевченкові, „Совєт Лайф" надрукував про Шевченка, хоч і сфальшовану статтю. Але вже кілька років немає в ньому ані найменшої згадки про Шевченка навіть у роковини його народження і смерти. Зате в кожному числі друкує статті про російських письменників і вміщує уривки з їхніх творів.

Ось так то виглядає „рівність" і „суверенність" українського народу.

● Британська палата громад прийняла вже у т. зв. другому читанні законопроєкт про контролю народин. Кожна заміжня і незаміжня вагітня жінка зможе скористати з допомоги державної Служби здоров'я за малою оплатою або й безплатно. Міністер здоров'я Кеннет Робінзон заявив рішучу підтримку законопроєктові збоку уряду, всупереч становищу Католицької Церкви.

Яків Зозуля

ТВОРЦІ ЧЕТВЕРТОГО УНІВЕРСАЛУ

(1)

Новітня історія записала під датою вівторка 9 січня 1918 року: Українська Центральна Рада видала четвертий від початку Лютневої революції 1917 року Універсал, який був найбільшим державним актом українського народу.

Після зміни в Україні юліянського календаря, коли 16-ий день лютого був проголошений 1-им днем березня 1918 року, згадана дата пересунулася в найближчому році на день 22-го січня, і від того часу стала річницею самостійности України.

Від початку революції минуло всього десять місяців, тобто дуже короткий час, щоб збудити український нарід до державного життя, порвати ланцюги, накладені на нього царськими законами, привернути йому національну свідомість. І горстка діячів, які відчули в собі поклик діяти, щоб не втратити доброї нагоди, прикладала всіх зусиль, щоб українську справу в Росії зробити всенародною, знайти підтримку в широких народних низах, надати їй значення української революції. Об'єднавшись в єдиному керівному центрі — в Центральній Раді — вони вживали всіх своїх сил, щоб заохотити своїх земляків до спільної оборони своїх національних прав, розвіяти у песимістів недовір'я в успіх боротьби з московським молохом і подати напрямні організації власних сил на місцях. Все це було потрібне, щоб розпочате відновлення державности діставало тверду основу й оборону.

Тепер мало - хто знає імена і прізвища людей, які входили тоді до національного проводу України, а зокрема про творців IV Універсалу, які своїм ґенієм розбудили український народ до активного життя. В тих часах ті імена спочатку також були невідомі і не могли притягати до себе прихильників. Тому популярність здобувала Українська Центральна Рада, як організація колективної творчости.

Але наші вороги своїми нападами в пресі й усній пропаґанді почали вихоплювати з колективу поодиноких членів, як своїх противників, і тим самим підносити їх значення серед українського загалу. Тому тільки деякі висунулися наперед і були записані в документах чи включені до мемуарної та історичної літератури. На рідних землях під московською окупацією таку літературу гостро заборонено, і тільки у вільному світі українці мають змогу нею користатися й робити висновки про успіхи чи помилки своїх попередників.

Одначе, допитливий розум не задовольняється скромними описами людей і подій. Він хоче знати імена всіх діячів, хоче заглянути до архівів, протоколів засідань і витягти з них усе те, з чого постав великий акт визволення українського народу з московського ярма і створення української держави?

Сьогодні нема великої надії на те, щоб ворог України відкрив ті історичні скарби навіть для своїх істориків. Він пильно стереже їх або нищить, палить. Одначе, історія каже, що і наймудріша людина не може всього передбачити. На це маємо доказ з історії американської Декляреції Незалежности. Вона довгі часи мандрувала з рук до рук, була у десятьох містах, п'ятьох стейтах, двічі була загрожена пожежею і її ледве врятували від захоплення англійцями у визвольній війні. Нарешті по 101 році була вона знайдена і від того часу належно зберігається і науково використовується. З неї американці довідалися про творців своєї самостійности. Можливо, що й наші архіви колись відкриють всі свої секрети.

По довгих розшуках нам пощастило устійнити більшість імен і прізвищ тих діячів, які голосували над IV Універсалом, тих, які були на зборах, але не дочекалися кінця, і деяких гостей, що були свідками тієї події. Освіту і професію цих осіб подаємо нижче такі, як вони їх мали в 1917 році.

Нам відомо, що проєкти Універсалу виготовили проф. Михайло Грушевський, письменник Володимир Винниченко і спільно Микита Шаповал та Микола Салтан. Ці проєкти відіслано до комісії законодавчих пропозицій. Хто і які думки там висловлював, нам невідомо. Зате відомо, які особи і від яких політичних груп голосували над остаточним текстом Універсалу.

Всіх голосуючих було 49, між ними 38 українців, 5 росіян, 4 жидів і 2 поляків. З усіх 56 членів Малої Ради бракувало 7: двох українських соціял - демократів — Миколи Ковальського, що був тяжко хворий, і Євгена Нероновича, який був на зборах і висловлювався проти вчасности проголошення незалежности, але, не бажаючи порушити партійної дисципліни, відійшов зі зборів перед голосуванням. Не прибув на збори Рябцов, росіянин, голова міста Києва. Відійшли зі зборів лідер сіоністів Сиркін, який того ж дня був референтом у справі закону про національно - персональну автономію, і М. Г. Рафес, від жидівського „Бунду", який залишив замість себе М. Лібера (Ґольдмана). Не було також двох представників Київського совєту робочих депутатів А. А. Пісоцького і Драгомирецького (обидва українці) і, нарешті, одного з двох представників від Київського окружного совєту солдатських депутатів, правдоподібно Панаса Любченка, а можливо Никифора Григорієва.

Вислід голосування був такий: „за" — 39 голосів, між ними всі 38 українців і один поляк; „проти" — 4 голоси: троє російських меншовиків і один „Бундовець"; „утрималися" решта 6 голосів: два російські есери, три жидівські і один польський голос.

Отже, всі народи України рішали й ухвалили її повну самостійність і незалежність. Вони голосували так, як підказувало їм сумління. Це був зворушливий вияв демократизму і толеранції між народами України.

В голосуванні брали участь:

1. Михайло Грушевський, професор університету, історик і великий учений, спершу належав до Товариства Українських Поступовців (ТУП), а від грудня 1917 р. до Української Партії Соціялістів Революціонерів (УПСР), Голова Центральної Ради. Помер в Кисловодську 1935 р.

2. Антін Постоловський, учитель і письменник, мобілізований вояк, член УПСР і секретар Центральної Ради. Живе в Арґентині. Грушевський і Постоловський підписали Універсал, як закон. Надаючи цьому актові велике значення, Антін Постоловський особисто дав кожному членові Ради підписати протокол засідання, яким був ухвалений Універсал. Він же особисто передав текст Універсалу до друкарні Р. Лубковського, де цей Універсал був надрукований у формі афіші, яка зберігається до наших днів.

Протокол підписали такі члени:

Від Фракції Української Партії Соціялістів - Революціонерів:

1) Саватій Березняк, видавець, закінчив університет, мобілізований вояк. Загинув у ЧеКа.

2) Всеволод Голубович, залізничий інженер, мобілізований для політичної військової служби на залізниці в ранзі полковника. Загинув коло 1930 р. в казематах НКВД.

3) Никифор Григоріїв, учитель, мобілізований військовий урядовець, Голова Київського окружного совєту солдатських депутатів. Помер в Америці в 1953 р.

4) Яків Зозуля, військовий урядовець (клясний фельдшер). Живе в Америці.

5) Сергій Качура, залізничий службовець з нижчою освітою. Живе у Франції.

6) Микола Ковалевський, звільнений з Київського Комерційного Інституту в 1914 р. за організацію шевченківської маніфестації; журналіст, лідер УПСР, з дрібних землевласників. Пізніше у Відні набув докторат з політичних наук. Помер в Інсбруку 1957 р.

7) Кузьма Корж, учився в університеті, але невідомо, чи закінчив його. Замучений в ЧеКа.

(Закінчення буде)

„ЩО Ж ЗУПИНИЛО БАТИЯ?"

Київська „Молодь України" з 24 лютого пояснює українській молоді — нащадкам героїчних русичів, хто саме зупинив азійську навалу під проводом Батия, що могла залити й Середню та Західню Европу, коли б не опір українських (руських) князів. Визнаючи, що в ті часи „Київська Русь була могутньою державою, досягла величі і міжнародного визнання", газета запитує і відповідає: „Що ж зупинило татар?... Саме на це запитання недвозначно треба відповідати устами Ол. С. Пушкіна: „России определено было высокое предназначение"... І це друкується в рубриці „Історія"!...

З НАШИХ БУДНІВ

ЯК ВОНИ СВЯТКУВАЛИ

Пізно якось, цим разом, бо аж на Стрітення Господнє старого стилю прийшов з дому лист з описом, як там святкували цьогорічне Різдво Христове. Видно у них шаліли такі самі хуртечі-сніговії, як у Шикаґо чи в нашому Ню Йорку, і геть позадували повітряну пошту, коли так довго довелося на неї чекати...

„Свята у нас тепер не дуже веселі, — пишуть, — а ще на той Свят Вечір не було електрики, бо перерозходували енерґію, то й колядок не можна було послухати. А в другий день Свят обірвався той найбільший вольт, — як говорять наша сусідка Зоська Головатого, — то й не могли вислухати ані Служби Божої, ані коляд, ані в телевізор подивитись. Для нашої мами це не були жадні Свята, коли вони не чули слова Божого з Ваших радіостанцій. Вина, звичайно, не за Вами, а за нашим перенапруженим вольтом, що обірвався...

„У нас тепер більш парадно зустрічають Новий рік, цей, державний. Біля пам'ятника дерев'яної архітектури, що звався колись церквою св. Николая, поставили ялинку, яка й досі там стоїть. Славно зустрічали Новий рік наші дружинники — випили і порядно набили старого Крілика, і не знати за що, він нічого злого їм не вчинив, та й ще його власний син притримував тата, щоб ліпше було бити...

„Кажуть, дуже гарна і велика ялинка стояла цього року у Львові, коло Оперного театру, аж люди з нашого села їздили туди дивитись на неї. Дід Мороз, кажуть, був такий високий, як небіжчик Стефан Коржів, і всі тваринки коло нього як живі виглядали. Що ж з того, коли ялинку мусіли розібрати ще перед Святами, бо вечорами збиралися під нею цілі громади людей, співали колядки, щедрівки, ну, одним словом, заколочували громадський спокій..."

Все, здається, ясне, що тут написано, і до листа не треба, мабуть, додавати таких модних тепер у нашій пресі коментарів... Хібащо можна б звернути окрему увагу на громадську активність так званих „дружинників", що, як бачимо, вносять нові елементи в побут і традиції нашого села: замість ходити на Новий Рік по хатах посівати чи віншувати — напиваються і побивають власних татів...

А може вони захопились „культурною революцією" китайських червоноґвардійців і пробують реалізувати її гасла на згорблених спинах батьків?

Ікер

● Лідер французьких комуністів Вальдек Роше, дістав від державної французької радіо-телевізійної влади дозвіл промовляти 10 хвилин у ході передвиборчої кампанії. Він таврував „персональну диктатуру" де Голля та запевняв, що коли б комуністи прийшли у Франції до влади, то завели б „дійсну демократію". Заповів теж — на той випадок — удержавлення „промислових монополій і приватних банків" та скреслення видатків на атомову зброю.

Іванна Яросевич-Калинич

„ЧОРНА КАВА" В ПЕРЕМИСЬКОМУ ДІВОЧОМУ ІНСТИТУТІ

(Замість квітів на могилу бл. п. Стефи Левицької-Сірої)

Вона була моя товаришка з Дівочого Інституту в Перемишлі. Під враженням клепсидри про її смерть ожили спомини з погідних, юних літ. Пересунулися різні події з нашого спільного життя. З особливою яскравістю закарбувався в моїй пам'яті один епізод, який сколихнув спокійне плесо життя інституток. Тоді були ми зі Стефою в третій ліцеальній клясі.

Після Йордану 1917 року загостив театр Василя Коссака зі Львова до Перемишля і кілька вистав мав дати в інститутській концертовій залі, яка містилася в партері нашої будівлі. Всі інститутки були заелектризовані цією вісткою, вийшли з нормального трибу життя, не годні були вчитися, тільки і говорили про цю небуденну для нас подію.

Нам, молодшим ученицям, дозволено піти на дві театральні вистави. Блискучими очима стежили ми за грою артистів на сцені, співами, танцями. Ролю аманта грав завжди Василь Коссак, і його поява на сцені робила на нас сильне враження.

На вистави ходили кілька разів товаришки з вищих кляс, а ми, молодші, крізь відчинені вікна жадібно ловили звуки музики та співу, які доносилися з концертової залі. Були це для нас невиносимі душевні терпіння, сполучені зі заздрістю.

Одної днини довідалися ми, що знов має бути вистава в нашій залі, на яку підуть тільки старші товаришки. Це розпорядження осудили ми як страшну кривду, заподіяну настоятелями, і великий жаль до них опанував нас. Внутрі наших душ виринув бунт, притаманний нам обов'язок послуху та вщіплювана добра поведінка були спустошені. Ходили ми мов очманілі з невтишимим бажанням побачити ще хоч одну виставу. Ми, законспіровані чотири дівчини, здавали собі справу, що леґальним шляхом було виключене дістатися на залю. Після різних міркувань уложили одчайдушний плян. Увечері, як товаришки вже спали, скрутили коци і поклали під ковдри, щоб імітувати наші тіла, а самі стрибнули крізь вікно, яке виходило на інститутський огород, і схилом, що доходив до концертової залі, дійшли до дверей кухонних пивниць. Звітіля було кілька кроків до кухні та ... сцени.

Ніхто не всилі уявити собі, як раділи ми цією приманливою надією. Після відчинення цих сезанових дверей надійшло розчарування, настрій зачав псуватися, бо вперше побачили ми акторів, які одягалися до виступу: збизька вони виглядали зовсім інакше, як на сцені. І тут же завважили ми кількох товаришок, завинених від голови в простирала або коци. В сутінках виглядали вони мов духи. Їхня там приявність була нам несподіванкою бо залишили ми їх сплячими в спальнях, а вони, хитрунки, з'явилися тут швидше за нас. Куртина на сцені була ще спущена, частина дівчат і я з ними пішли на другу сторону куліс.

Самозрозуміло, що акторі були лихі на інтрузів, але ніхто з нас цим не турбувався. Сцена представляла нутро хати. Під час дії ми звечев'я довідались, що настоятелька панна Люці, німка, яка вчила нас німецької конверсації і бонтону, була по іншім боці куліс і всіх дівчат повиганяла до спалень. Важко уявити собі нашу скрутну ситуацію: на сцені ішла дія, а поза „хатою" не було переходу, не було змоги видістатися непостережено до спалень.

Після спущення завіси на сцені, мерщій, з душею в п'ятах, пігнали ми через кухню, навпомацки сходами нагору до їдальні і — о жах! — в темряві наткнулися на панну Люці. Зі страху мало не вискочили зі шкіри, серця валили в грудях молотом, віддих заперло. В притворі їдальні були великі колони, до яких ми прикипіли. Та капосна настоятелька запримітила нас і зачала ловити. Бігцем перекрутилися ми з нею кількакратно навкруги колон, але, на щастя, нікого вона не зловила. Безмежно щасливі, що небезпека минула, добігли до спальні, втомлені пригодами. Наступного дня опритомніли і осудили свій учинок.

Коли закликали нас, учасниць нічної ескапади, на „чорну каву" до інститутської авлі, пішли ми туди пригнічені та засоромлені.

Щоб докласти останню цеглину до цієї події, слід ще навести слова пані директорки: „Сиджу на залі, на сцені відбувається дія в хаті. В одним моменті відчиняються хатні двері і... замість актора, бачу, і очам своїм не вірю, в дверях стоїть Нуха Наконечна, завинена від голови до стіп в біле простирало, мов - біблійний,

(Закінчення на стор. 3-ій)

Відзначення 10-річчя Української Католицької Митрополії в Канаді

Централя Українців Католиків Манітоби за благословенням Високопреосвященнішого Митрополита Кир Максима підготовила Відзначення 10-річчя канонічного встановлення першої Української Католицької Митрополії та інтронізації першого Митрополита Кир Максима Ґерманюка. Відзначення заплянована на свято Трьох Святих 12 лютого. Запрошення вислано до всіх українських Владик у вільному світі, та до римо-католицьких Владик Вінніпеґу, Ст. Боніфас, Чирчиль і Ди Па в Манітобі та до Владик Української Православної Церкви, до Митрополита Іларіона і Єпископа Бориса та до представників не-католицьких Церков. Святкування відбулися в суботу 11 і неділю 12 лютого.

Ввечері 11 лютого. в авдиторії Школи Непорочного Серця Марії у Вінніпеґу відбулася Зустріч представників українських організацій з українськими Владиками. Приявних було 250 представників релігійних і національних українських організацій, а з Владик приявними були: Митрополит Кир Максим і Єпископ Кир Ніль Саварин з Едмонтону.

Головні торжества відбулися 12 лютого. Започатковано їх Благодарственною Соборною Архиєрейською св. Літургією, яку попередив величавий процесійний похід внутрі Катедри св. Володимира й Ольги. В процесійному поході йшли священики, Владики та духовники-представники протестантських віровизнань.

Архиєрейську св. Літургію служили: Митрополит Кир Максим, Єпископ Кир Ніль Саварин, о. прелат В. Кушнір, о. протоігумен М. Дацюк, ЧСВВ, о. протоігумен П. Малюґа, ЧНІ і о. декан Й. Пуляк. Диякунували: о. П. Романишин і о. Р. Кисілевський. Співав катедральний хор під управою Олі Гаврилюк. На почесних місцях сиділи римо-католицькі Владики: Архиєпископ Б. Флех, Єпископ А. Гакот. З не-католицьких представників на почесних місцях були: о. декан В. І. Геррісон, представник Англіканської Церкви, о. Росс Гамилтон, представник Юнайтет Чирч, о. д-р Е. Й. Тройц, Генеральний Секретар Лютеранської Церкви, Бриґадир Т. Й. Дик, представник Армії Спасіння, о. Д. Маліновсі, парох Польської Народової Церкви, ще було приготоване місце для грецького православного Єпископа Кир Тимотея, який з Торонта приїхав до Вінніпеґу, але сильні вінніпезькі морози положили його до ліжка. В першій лавці сидів губернатор Манітоби Бовлс із дружиною.

Після Євангелія проповідь виголосив Преосв. Кир Ніль Саварин, Єпископ Едмонтону. Він говорив про минувшину, теперішність і будучність Української Католицької Церкви в Канаді в світлі історичних фактів. Мимо різних труднощів, „нарід український в Канаді не пропаде, ані його Церква, бо український нарід має в собі щось таке, що потрапить пережити всі лихоліття". Він висловив признання для Митрополита Кир Максима і побажав йому від всіх українських Владик, які не змогли приїхати, Многих Літ. Зміст цієї проповіді переповів в англійській мові Впр. о. Павло Малюґа, протоігумен оо. Редемптористів для гостей, які не розуміли української мови. Величавий храм св. Володимира й Ольги був повний. Не-українці були зворушені красою українського обряду, співом хору та маєстатичністю церемонії, і по мистецьки розписаною Катедрою у візантійському стилі мистцем Святославом Гординським.

Найбільша заля „Сіпіярського" готелю Роял Александра була замала, щоби помістити всіх, які масово прибули на Ювілейний Бенкет. Люди зрозуміли вагу хвилини й хотіли віддати пошану Митрополитові за його працю за 10 літ для добра Церкви та Українського Народу. Бенкетом вміло проводив Ярослав Семчишин. За почесним столом сиділи Владики обидвох обрядів, представники не-католицьких Церков, прем'єр Манітоби, представники міста і організацій. Програму започаткував церковний мішаний хор Парафії св. Покрови під дириґентурою Ю. Гнатюка, відспіванням Молитви „Отче Наш". Трапезу поблагословив і молитву за Папу Павла VI провів Митрополит Кир Максим Ґерманюк. Тост в честь Королеви Єлисавети вніс п. Джіл Молґат, провідник Ліберальної Партії в Манітобі. Першим промовцем був Дафф Роблин, прем'єр Манітоби. Він зложив привіт від Манітобського Уряду та всіх горожан провінції, як теж дав признання українцям за культурний вклад у загальне канадійське життя. У слові господар програми Ярослав Семчишин підкреслив, що цей бенкет є не лише в честь Митрополита Кир Максима, але теж у честь українських Владик Канади, а це: в честь Кир Ніля Саварина, Єпископа Едмонтону, Кир Ізидора, Єпископа Торонта і Кир Андрея, Єпископа Саскатуну, які теж 10 літ тому були інтронізовані на Єпископів-Ординаріїв, а їхні Екзархати були піднесені до гідности Епархій. Господар прочитав привіти: від Апостольського Делеґата на Канаду Серджія Піньєдолі та від Верховного Архиєпископа Кардинала Кир Йосифа.

В імені римо-католицьких Владик, духовенства і вірних вітав Архиєпископ М. Боду, а в імені Англіканської Церкви та в імені всіх представників не-католицьких віровизнань говорив о. декан В. І. Гаррісон з Дієцезії Рупертс Лянд у Вінніпеґу.

Довшу промову політичного змісту виголосив сенатор Павло Юзик. Діючий мейор міста Вінніпеґу, Славко Ребчук вітав від мейора Степана Дзюби та від міської Ради. Іван Новосад, президент Централі Українців Католиків, промовляв в імені мирян-гостей та в імені релігійних і національних організацій. Він теж подякував гостям за чисельну приявність, і виконавцям програми.

Миле враження на приявних зробив виступ церковного хору з парафії о. шамбеляна Романа Добрянського під дириґентурою Юрія Гнатюка, який відспівав „Сей День", — Бортнянського і „Вірую" — о. І. Заяця. Зокрема „Вірую" перший раз співане у Вінніпеґу, нова арія в українській мові зі заспівом Юрія Бучинського — голови хору св. Покрови.

Кінцеве слово, яке можна назвати троновою промовою, виголосив в трьох мовах, українській, англійській і французькій Митрополит Кир Максим, в якій закликав зберігати чистим український обряд, українську мову, українські традиції — одним словом „бути собою" в Канаді. Спеціяльну подяку зложив Митрополит Кир Максим Преосвященному Кир Нілеві Савариновi, Єпископові Едмонтону за ласкаву участь в цих ювілейних святкуваннях. Рясними оплесками і повстанням з місць віддячились приявні Владиці Нілеві за його зрозуміння ваги і значення Митрополії. Приявних на бенкеті було 550 осіб.

Ці святкування пройшли з повним успіхом, гідно і величаво.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Ню Йорк, Н. Й.

ЯЛИНКА 83-го ВІДДІЛУ СУА

Вже третій рік 83-тій Відділ, один з новіших відділів Союзу Українок, узяв на себе обов'язок допомагати нашим дітям познайомитись зі святочними традиціями Різдвяних Свят. Число присутніх збільшується з ній Ялинці, що відбулася кожним роком. У цьогоріч 22 січня, взяло участь 300 батьків і дітей. Цей факт вказує, що влаштування Ялинки потрібне родинам, які плекають святочні звичаї, навчають дітей коляд та стараються передати своїм дітям українську духовість.

Ялинку відкрила пані Ірена Коровицька, яка відчитала привіт та побажання з нагоди святочного сезону, голови 83-тього Відділу, пані Марти Ярош. Усіх зворушив переказ пані Ярош про „безіменного втікача", який, перебувши Сибір, залишив совєтську дійсність і прибув до Америки. На питання, що найбільш болюче було для нього там, відповів: „Найбільш болію я над тим, що відібрали дітям наше Різдво."

Ірена Коровицька передала ведення програми імпрезовій референтці Лідії Роговській, яка впровадила нас усіх у світ казки.

Казку виконали діти членок відділу, який багатий на молодих матерей та дітей. Наталка Дума, хоч має своїх дітей, знайшла час, щоб зайнятися постановкою сценки. Автор сценки, — це пресова референтка — Марта Бачинська. У сценці, на тлі гарних декорацій роботи І. Коровицької, відчувалось наш підхід до виховання дітей. От візьмім хоч факт, що сценка відкривається образком під ялинкою, де старша сестричка розказує дітям казку про ангелика Плямку. Він турбується подарком для Божого Дитятка. Казка пливе спокійно. Розповідач пригадує нам старшим, як це нам колись розказували українські казки. Цікавим фрагментом казки є це, що Ангелик Плямка знаходить свій подарок для Ісусика в закутині неба, де викидають старі речі. Віддчистивши стару, всіми призабуту зірку, він перетворює її у корисний подарок. Ангелик Плямка, падаючи, штовхає зірку. Вона летить у безвісті і задержується над стаєнкою, де народився Ісусик. Там вона стає Вифлеємською Зорею, яка приносить мир і любов для світу. У сценці зображений вертеп, український традиційний стіл з колачем та просфорою, над яким висять ікони, прибрані у вишивані рушники. Під кінець сценки входить група дітей зі звіздою і всі колядують.

Срібні дротяні фіґури, які звисали зі стелі залі Народного Дому, були гарними декораціями. Їх завдячуємо пані Славі Геруляк - Туркевич

Декорації і підготовка ялинки, — це все години добровільної праці. Згадати треба тих, що працювали: це пані: Ярослава Трембіцька, Дарія Гендза, Орися Саляк, Марія Соробей, Ніна Січинська і Анна Мартинківська.

Після сценки приграваля діточа оркестра, а діти рушили жваво в танок. Пані 83-го Відділу зайнялися діточими забавами. Часто було чути: „Жила - була царівна", „Подоляночка" та інші. Пані Варка Бачинська магічно перекинулась у чорнявого козака і захоплювала дітей своїми шараварами та козацькою шапкою.

Смачний буфет в заряді пань - союзянок під керівництвом Стефанії Савчук причинився до успіху імпрези.

Хочеться вірити, що 83-ій Відділ буде продовжувати гарну традицію Ялинки, яка підкреслює духові вартості українського Різдва і стоїть в противазі до матеріяльних та комерційних вартостей в нашому змеханізованому світі.

Н. Ш.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВП. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

Список, ч. 11.

Д-р О. Лебедович, Лапір	$10.00
І. Стеткевич, Гайленд Парк	8.00
Н. Ярош, Торонто	8.00
І. Вонцовят, Бруклин	6.00
П. Андріїшин	3.00
П. і Ю. Барчинські, Йонкерс	3.00
В. Бідула, Пенсаукен	3.00
С. Бурбелла, Ірвінґтон	3.00
Н. Варій, Стретфорд	3.00
Г. Богданов, Філядельфія	3.00
Ю. Васлій, Гаррісбурґ	3.00
М. Волицький, Шикаґо	3.00
Ю. Гнат, Ірвінґтон	3.00
Г. Ґраль, Філядельфія	3.00
В. Дансц, Іст Ориндж	3.00
С. Дерешівський, Дітройт	3.00
Н. Дорошенко, Ірвінґтон	3.00
М. Жмуркевич, Воррен	3.00
М. Завіський, Боффало	3.00
П. Крисюк, Віллярд	3.00
О. Кульчицький, Монтреал	3.00
С. Лабенецький, Ню Йорк	3.00
М. Лозинський, Роял Овк	3.00
О. Е. Малицький, Тустін	3.00
І. Мандзій, Бронкс	3.00
І. Маречко, Клівленд	3.00
Г. Москалюк, Філядельфія	3.00
д-р П. Попадюк, Мінеаполіс	3.00
В. Романко, Гемтремк	3.00
М. Романович, Голмдел	3.00
М. Сенко, Ню Брітен	3.00
М. Сернейк, Шикаґо	3.00
Н. Стешин, Флашінґ	3.00
Р. Супільник, Шикаґо	3.00
А. Тхір, С. Гадлей Фоллс	3.00
А. Хруняк, Сейлем	3.00
Д. Хрупалик, Гадлей Фоллс	3.00
Е. Чайковський, Філядельфія	3.00
О. Буката, Мілфорд	2.00
О. Червак, Ню Гейвен	3.00
К. Шевчук, Бруклин	3.00
Н. Василюк, Ню Бронсвік	2.00
О. Держко, Аддісон	2.00
М. Добрянський, Менчестер	2.00
М. Дутчак, Скрентон	2.00
Я. Зубаль, Дітройт	2.00
І. Кульматицький, Толідо	2.00
М. Лагола, Толідо	2.00
О. Макогін, Клівленд	2.00
П. Міщук, Клівленд	2.00
П. Могилин, Бруклин	2.00
Н. Оленчук, Зейнесвілл	2.00
М. Пендак, Баден	2.00
Г. Райнгардт, Стейплетон	2.00
П. Сиротюк, Гадсон	2.00
В. Угринчук, Нюарк	2.00
П. Феденкевич, Кліфтон	2.00
Ю. Федечко, Колюмбус	2.00
П. Швець, Елкгарт	2.00
І. Ситник, Філядельфія	1.50
Д. Коник, Ст. Кетеринс	1.10
д-р І. Андрусяк, Дітройт	1.00
Я. Ведзір, Гемтремк	1.00
В. Бучацький, Клівленд	1.00
С. Гаврищук, Елізабет	1.00
М. Галяновський, Кліфтон	1.00
П. Ґерлях, Асторія	1.00
М. Іщук, Честер	1.00
В. Жовнірович, Рочестер	1.00
І. Заплатинський, Філядельфія	1.00
О. Злупко, Честер	1.00
Г. Кішель, Парма	1.00
О. Копей, Нюарк	1.00
П. Костик, Джерзі Сіті	1.00
Г. Левчук, Бронкс	1.00
П. Макогон, Рочестер	1.00
П. Муцин, Клівленд	1.00
Д. Небор, Ню Гейвен	1.00
М. Остапчук, Шикаґо	1.00
І. Островка, Юніон	1.00
К. Островський, Ошава	1.00
І. Пантелюк, Флинт	1.00
І. Пашкевич, Джерзі Сіті	1.00
О. Різдорфер, Бінґгемтон	1.00
Б. Романів, Бріджпорт	1.00
С. Рудий, Боффало	1.00
В. Сабатюк, Дітройт	1.00
Ф. Савчук, Джерзі Сіті	1.00
Ю. Сеґін, Перт Амбой	1.00
К. Сіка, Клівленд	1.00
Т. Скоциляк, Торонто	1.00
І. Старейкій, Сиракюз	1.00
В. Старожитник, Ню Бранcвік	1.00
С. Стефанюк, Дітройт	1.00
Г. Суханчак, Самміт	1.00
Г. Тесленко, Трентон	1.00
М. Техловець, Норвіч	1.00
М. Фещак, Філядельфія	1.00
Р. Шальок, Бруклин	1.00
П. Шкарупа, Флінт	1.00

Замість квітів на могилу
бл. п. ЛІДІЇ ЧУБАТОЇ
складають 10.00 долярів
на будову Церкви в Керґонксоні, Н. Й.
д-р Володимир і Оксана ЛЕНЕЦЬ

ПОДЯКА

Сердечно дякую тим Всечесним Отцям-Собратам, які зволили відгукнутись довідавшись про смерть на Україні моєї Дорогої МАМИ, за Святі Молитви-Служби Божі за Спочилу, за висловлені ними та Приятелями і Знайомими зворушливі, теплі, та заспокоюючі слова розради в нашому тяжкому смутку.

Нехай Господь благословить їх усіх здоров'ям та многими і погідними літами.

На спомин

Раби Божої Марії

складаємо:

На Колеґію Святого Андрія у Вінніпеґу	$100.00
На Церкву-Пам'ятник в Бавнд Бруку	100.00
На Українську Вільну Академію Наук в Н.Й.	100.00

Засмучений син —
Прот. ВІТАЛІЙ КОВАЛЕНКО з Родиною

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Товаришами, що дня 25-го лютого 1967 року в Косові, Україна, упокоївся в Бозі

о. ЛЕОНТІЙ БОРСА

Помер на 53-му році життя.

о. АНТІН БОРСА — брат
РОСТИСЛАВА ЯХНИЦЬКА — сестра
МАРІЯ МАЦІЇВСЬКА — сестра

Подаємо сумну вістку, що 28-го лютого 1967 року в Черчу, Н. Дж., помер
ІНЖЕНЕР-АГРОНОМ

ЯКІВ ТАНЦЮРА

абсольвент Української Господарської Академії в Подєбрадах.

ПАНАХИДА відбулась в четвер, 2-го березня ц. р. в похоронному заведенні Кошика в Трентоні, Н. Дж.

ПОХОРОН — у п'ятницю, 3-го березня 1967 року о год. 10-ій ранку на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

УПРАВА Т-ВА АБСОЛЬВЕНТІВ УГА і УТГІ

Повідомляємо всіх Друзів і Знайомих, що 28-го лютого 1967 року упокоївся в Бозі колишній Член Центральної Ради

ІСААК ГРИГОРОВИЧ БАЗЯК

Похорони відбудуться в суботу, 4-го березня 1967 року о год. 11-ій дня.

Родина ГРИГОРЕНКО

ПРЕЗИДІЯ ПРЕДСТАВНИЦТВА ВИКОННОГО ОРГАНУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ повідомляє Громадянство про смерть

Заслужених Громадян
б. Члена Української Центральної Ради

ІСААКА БАЗЯКА

та

довголітнього Секретаря Об'єднання Прихильників Української Народньої Республіки

ЯКОВА ТАНЦЮРИ

ВІЧНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ!

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ПО СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА, БРАТА, ВУЙКА І ШВАҐРА

бл. п. ІВАНА МУДРОГО

тобто у вівторок, дня 7 березня 1967 р.

У ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ХРАМАХ МІСТА НЮ ЙОРКУ
відправляться

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

ЗА СПОКІЙ ЙОГО ДУШІ
в слідуючому порядкові:

в храмі СВ. ЮРІЯ-ПЕРЕМОЖЦЯ, год. 7-ма ранку
в храмі ПОКРОВА БОГОМАТЕРІ, Озон Парк, год. 8-ма ранку
в храмі ПОКРОВА БОГОМАТЕРІ, Бронкс, год. 8 ранку
в храмі ПРЕСВЯТОЇ ТРОЙЦІ, Стетен Айленд, год. 8-ма ранку
в храмі БЛАГОВІЩЕННЯ БОГОМАТЕРІ, Фреш Медовс, Флашінґ, год. 8:45
в храмі СВЯТОГО ХРЕСТА в Асторії, год. 9-та ранку
в храмі СВ. НИКОЛАЯ в Полудневому Бруклині, год. 9-та ранку.

Про молитви за спокій душі Покійного поновно просять:

МАРІЯ — дружина
ДАРІЯ — дочка
о. ЛЮБОМИР — син
ОКСАНА ДУБНО — сестра в Україні
та ближча і дальша Рідня в ЗДА і в Україні

„ЧОРНА КАВА" В ПЕРЕМИСЬКОМУ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

воскреслий Лазар." За кулісами було нам тісно і, не хотячи, ми випхали сердегу Нуху в двері на сцену. За свій учинок мусіли ми відпокутувати. Чекали тривожно на присуд, який був повний вирозуміння: заборонено нам на якийсь час вихід з інститутських мурів до міста. Турбота вступилася з наших сердець, життя пішло нормальним шляхом. В умовинах інститутської погідної атмосфери скріпилася вже беззастережно, хвилево захитана наша добра поведінка.

Все минуло, здається, що це була лиш казка-сон. Хочу висловити тут свою вдяку всім нашим виховникам, які проявляли до нас стільки любови і вирозуміння в різних наших тодішніх проблемах. Вони докладали всіх зусиль, щоб викоренити недотягнення та виплекати і закріпити нам на довгу життьову дорогу моральні вартості, вказати мету та зміст життя. Ясний спомин про них залишився в наших серцях.

Кінчаю цей спомин, і хочеться вірити, що молодші інститутки також згадають не злим, тихим словом час свого перебування в інституті над срібнолентим Сяном!

● Французький уряд заповів вистрілення в космос телекомунікаційного сателіта, який має бути більшим і сильнішим від американських телекомунікаційних сателітів „Телестар" і „Ерлі Берд". Французький сателіт має передусім служити безпосередній комунікації між Францією і колишніми її колоніями в Африці, пов'язаними з Францією торговельними і культурними договорами.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 4-го БЕРЕЗНЯ 1967 р.

БРУКЛИН, Н. Й. Квартальні збори Т-ва Б. Хмельницького 158 Відд. о год. 8-ій веч. в УНДомі при 216-218 Grand St. Проситься членів прибути масово на збори та привести кандидатів у члени Т-ва і УНС. Управа просить залягаючих членів вирівняти свої вкладки. — Ю. Сокол, предс., М. Кіт, рек. секретар.

НЕДІЛЯ, 5-го БЕРЕЗНЯ 1967 р.

ТРЕНТОН, Н. Дж. Річні загальні збори Т-ва Вільні Козаки — 116 Відд. о год. 12:15 по пол. в приміщенні Кредитівки, Clinton & Hudson St. На порядку: звіт Управи та Контр. Комісії, вибір нової Управи, дискусія. Просимо точно прибути на ті збори. Д. Кузик, гол., С. Шилк, секретар.